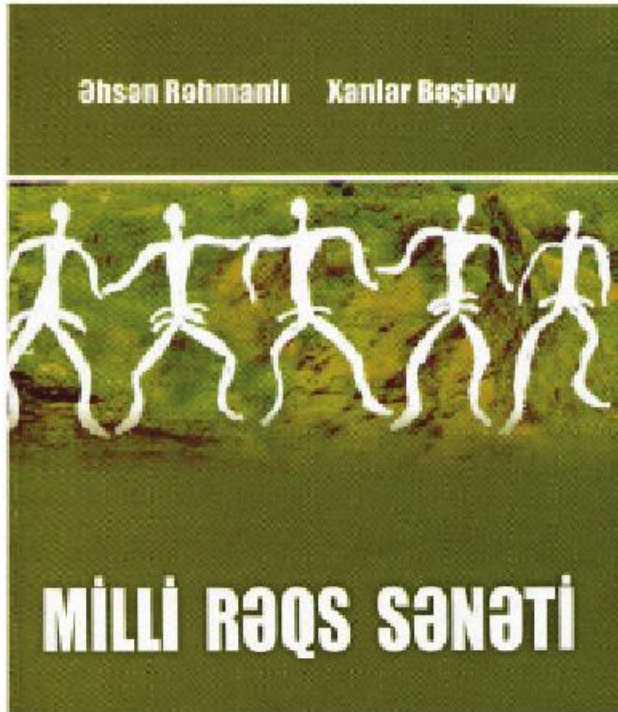

XƏZƏR UNIVERSİTETİNDƏ RƏQS

Hamıya bəllidir ki, Sovet dövründə ali və orta təhsil ocaqlarında, həmçinin bir sıra ümumtəhsil məktəblərində özfəaliyyət, rəqs kollektivləri yaradılmışdı. Bu ansambllara peşəkar rəqqas və rəqqasələr rəhbərlik edir, həvəskarlara bu sənətin sirlərini öyrədirdilər. Belə rəqs ansamblları tədris müəssisəsinin özündə keçirilən tədbirlərdə, festivallarda, baxış müsabiqələrdə, televziyada, Sovet respublikalarında çıxış edərək daha da püxtələşir və geniş şəkildə tanınırdılar. Nə yaxşı ki, Azərbaycanın müstəqillik dövründə də istər dövlət, istərsə də özəl ali təhsil müəssisələrində rəqs ansamblları və qrupları fəaliyyət göstərir.

Özəl Xəzər Universiteti 1991-ci ildə yaradılıb. Universitetdə mədəniyyət üzrə menecer vəzifəsində çalışan Natella İrodionovna Barkayanın fikirlərindən: “Burada tələbələrə ibarət rəqs dərnəyi təşkil etmiş və ansambl kimi formalaşdırmışdıq. Xalq artisti Cəmilə Bayramova tələbə ansambli ilə həvəslə çalışırdı. Sonra oğlanlar qrupu ilə məşğul olmaq üçün Əməkdar artist Xanlar Bəşirovu dəvət etdik. Yaxşı nəticə alındı. Bunu gören, bəyənən çox böyük təşəbbüsçü kimi tanınan universitetin təsisçisi Hamlet İsaخانlının fikri ilə tədris ocağında mədəniyyət kafedrası yaratdıq. Bu kafedranın

Xəzər Universitetinin ilk rəqs müəllimi olmuş, hazırda Azərbaycan Dövlət Rəqs Ansamblının baletmeysteri, əməkdar artist Xanlar Bəşirovun həmmüəllifi olduğu “Milli rəqs sənəti” adlı kitab “Ecoprint” nəşriyyatının mətbəəsində çap olunub. Kitabın birinci müəllifi sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Əhsən Rəhmanlıdır.

Azərbaycan milli rəqs tarixinə həsr olunmuş və onun inkişaf mərhələlərini əks etdirən təxminən altı yüz səhifəlik kitabda “Xəzər Universitetində rəqs” adlı yarımfəsil də yer almışdır. Fotolarla müşayiət olunan bu bölümdə universitetdə rəqs ansamblının yaranması və fəaliyyətindən bəhs edilir.

tərkibində muğam, rəqs, xor, xalçaçılıq, milli geyimlər tədris olunmağa başladı”.

Bu sənətlər üzrə dərslər tədris proqramına daxil edilərək ixtisas kimi I kurs tələbələrinə keçilir. Universitetin mədəniyyət kafedrasında sonradan klassik musiqi, milli rəqs, muğam və zərgərlik sənətləri də açılıb. Universitetin bütün

(Ardı səh.68-də)

tələbələrinə qeyd etdiyimiz fənlər üzrə dərslər qoşa saat olaraq həftədə iki dəfə keçirilir.

Haşiyə: "N.R.Barkaya gürcü xalqının nümayəndəsidir, ixtisasca kütləvi teatr rejissorudur. O, Azərbaycan mədəniyyətini, incəsənətini, xalq rəqslərimizi, ənənələrimizi, milli bayramlarımızı sevir və dərin rəğbət bəsləyir. 1979-1994-cü illərdə Uşaq və Gənclərin İnkişaf Mərkəzində bədii rəhbər işlərkən Natella xanım "Cücelərim" ansamblı ilə sıx təmasda olaraq Azərbaycan rəqs sənətinin incəlikləri, spesifikasi və əsas xüsusiyyətləri ilə yaxından tanış olub. O, öz ixtisasına uyğun olaraq Respublika Sarayında sarayın direktoru Kərim Kərimovla birlikdə bir sıra bədii-kütləvi və dövlət əhəmiyyətli tədbirlərin təşkilində və uğurla keçirilməsində xüsusi fəaliyyət göstərmişdir".

Xəzər Universitetində rəqs dərslərini yaxşı mənimsəyən, istedadla malik olan oğlanlar və qızlar "Xəzər" rəqs ansamblına cəlb olunurlar. Burada rəqs dərsləri və ansamblın məşqləri üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Universitetin tədbirləri, konsertlər öz zallarında keçirilir. Belə tədbirlərin hamısında rəqs ansamblı proqramı rəvənəq bəxş edir. Bəzən elə konsert proqramı hazırlanır ki, orada mahnı rəqs ansamblı ilə birlikdə çıxış edir. Bu an onların ifası əsl mahnı və rəqs ansamblının konsertini xatırladır.

"Xəzər" rəqs ansamblının proqramı əsasən Əlibaba Abdullayevin quruluş verdiyi rəqslər əsasında hazırlanmışdır. Düzdür, burada C.Bayramovanın quruluşu ilə də rəqslər proqramına daxil edilmiş və hər yerdə maraqla qarşılanmışdır. Cəmilə xanımdan sonra onun qızı Səbinə Minasazova ansambl üçün bir neçə rəqs hazırlamışdır. "Xəzər" ansamblında görülən işlər, repertuarı yaradan rəqslər Ə.Abdullayev məktəbindən qaynaqlanır. X.Bəşirov buradakı bütün fəaliyyətini Əlibaba məktəbi üzərində qurulmuş, onun rəqs quruluşlarını bərpə etmişdir.

N.Barkaya: "Mən AZTV-nin əməkdaşı ilə əlaqə yaradaraq arxivdən Əlibaba Abdullayevin rəqs quruluşlarının çəkilişlərini əldə etdim və

C.Bayramovaya, X.Bəşirova verdim".

Rəqs quruluşları üçün geyimlərin hazırlanmasında Natella xanımın xüsusi rolu olmuşdur. Mərkəzi Uşaq və Gənclərin İnkişaf Mərkəzindəki illər, "Cücelərim" in, Respublika Sarayında tədbirlərdə çıxış edən Dövlət Mahnı və Rəqs, Dövlət Rəqs, "Cəngi" estrada-folklor ansamblarının geyimlərini görməsi onda xüsusi zövq aşılmuş, bilgi, təəssürat, böyük maraqla yaratmışdı. Onun fikirlərindən: "Bakıdakı Dövlət Tarix Muzeyinə gedib oradakı milli geyimlərə diqqətlə tamaşa etdim, braşüralara, bukletlərə baxdım, kitablardakı materillərlə tanış oldum. Xüsusilə "Азербайджанская национальная одежда" (Azərbaycan milli geyimləri-4) məcmuəsindən bəhrələndim. Bizim universitetdə Yelena Almazova milli geyimlərdən dərs deyirdi. Onunla söhbətlərimiz yaxşı bəhrə verdi. Universitetimizdə tikiş sexi var. Y.Almazova mənim göstərişimlə rəqs libaslarını həmin sexdə hazırlatdırıb. Artıq rəqs geyimlərinə bizim ehtiyacımız yoxdur. Bütün milli rəqslərə dair paltarlarımız vardır".

Xəzər Universitetinin rəqs kollektivi 2004-cü ilə qədər hər il xarici ölkələrin Bakıdakı səfirlikləri üçün yeni il konsertləri verib. Belə səfirliklər üçün özbək, hind, ərəb, çin, rumın, rus və başqa xalqların rəqsləri hazırlanırdı. Həmin rəqsləri Cəmilə xanım və onun qızı Şəbinə xanım hazırlayırdı. Bu tədbirləri səfirliklər üçün AZTV təşkil edir, məkanı seçir və çəkilişləri də həmin kollektivin yaradıcı heyəti yerinə yetirirdi.

"Xəzər" rəqs ansamblı Türkiyə Respublikasının Bayburt, Ankara, İstanbul və digər şəhərlərində keçirilən festivallarda hər il öz rəqsləri ilə böyük uğurlara nail olub. Qətər ərəb ölkəsindəki möhtəşəm çıxış sensasiya yaratmışdı. Burada 24 ölkədən bədii kollektivlər gəlmişdi. "Xəzər" rəqs ansamblı televiziyalarda, Azərbaycanın rayonlarında, Gürcüstanda soydaşlarımızın öz tarixi torpaqlarında yaşadığı el-obada maraqlı proqramla konsertlər vermişdir.

